

Anna Grygiel

"Changing men and masculinities in gender equal societies", Roskilde University, Dania, 28-30 stycznia 2009 r.

Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja : kwartalnik myśli społeczno-pedagogicznej nr 2 (46), 95-98

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

***Changing men and masculinities
in gender equal societies,***

Roskilde University, Dania, 28–30 stycznia 2009 r.

W dniach 28–30 stycznia 2009 roku w Roskilde (Dania) odbyła się pierwsza oficjalna nordycka konferencja na temat męskości. Głównymi organizatorami tego 3-dniowego spotkania, które miało miejsce w murach Uniwersytetu w Roskilde, były: stowarzyszenie *Nordic Society for Research on Men and Masculinities* (jego tymczasowy zarząd), NeMM – *Network for research on Men and Masculinities*, RUC – Roskilde University, Department of Psychology and Educational Studies, NIKK – *Nordic Gender Institute*, NORMA – *Nordic Journal for Masculinity Studies*. Głównym celem konferencji było utworzenie stowarzyszenia *Nordic Society for Research on Masculinities*, którego zadaniem będzie między innymi organizowanie kolejnych konferencji poświęconych mężczyznom i męskości, a także współpraca z czasopiśmie NORMA (*Nordic Masculinity*). Pośrednimi, lecz nie mniej ważnymi celami konferencji były: zebranie i wymiana doświadczeń oraz wiedzy akademickiej na temat mężczyzn i męskości między

badaczami, odnoszącymi się w swych pracach do różnych tradycji teoretycznych i metodologicznych, a także nawiązanie dialogu między naukowcami i ekspertami z różnych ośrodków i organizacji, które zajmują się badaniami nad męskością w krajach skandynawskich oraz innych krajach europejskich.

Konferencja odbywała się w języku angielskim oraz w językach skandynawskich i miała charakter interdyscyplinarny. Na spotkanie przybyło ponad 100 przedstawicieli różnych ośrodków naukowo-badawczych oraz organizacji zajmujących się męskością z krajów nordyckich (Dania, Szwecja, Norwegia, Finlandia, Islandia) oraz kilku przedstawicieli ośrodków akademickich z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Polski, Włoch.

Konferencję rozpoczęło uroczyste przywitanie uczestników przez rektora Uniwersytetu w Roskilde Steena Baagøe Nielsena oraz dyrektora Instytutu Psychologii i Studiów Edukacyjnych – Heninga Sallinga Ølesena. Pierwszą prelegentką była Helena Aarseth z Uniwersytetu w Oslo

(Norwegia), która przedstawiła referat na temat „nowej” męskości, formującej się z jednej strony w oparciu o idee równości, z drugiej zaś o męskie pragnienia i pożądanie. Wystąpienie to skomentował David Tjeder z Uniwersytetu w Sztokholmie (Szwecja). Druga część dnia poświęcona została kilku dyskusjom, które skupiały się wokół niezwykle istotnych dla męskości problemów. Poruszone zostały między innymi takie kwestie, jak przyszłość nordyckich badań nad mężczyznami i męskością (głównym celem tej dyskusji było przede wszystkim sprawdzenie statusu i możliwości rozwoju instytucji zajmujących się mężczyznami i męskością w krajach nordyckich). W trakcie dyskusji głos zabrali wybitni badacze męskości z różnych środowisk akademickich i ośrodków (w tym między innymi: Knut Oftung, Ulf Mellström, Johanna Lammi-Taskula, Øystein Gullvåg Holter, Jørgen Lorentzen, Steen Baagøe Nielsen, Linn Sandberg, Ingólfur V. Gíslason), którzy skupili się wokół takich zagadnień, jak: historia organizacji zajmujących się męskością i ich doświadczenia, zależności pomiędzy badaniami/studiami nad męskością a feminizmem, poststrukturalizmem, czy badaniami genderowymi. Poruszono kwestie finansowania badań nad męskością, problemy polityki równości płci, a także podjęto próbę sformułowania najbardziej istotnych potrzeb nordyckich organizacji zajmujących się mężczyznami i męskością.

Drugi dzień konferencji rozpoczęła kolejna debata badaczy i praktyków zajmującymi się mężczyznami i męskością w krajach nordyckich. W trakcie dyskusji

przedstawiono wyniki duńskiego raportu na temat innowacji i różnorodności, poruszono też istotny problem, jakim jest odnajdowanie równowagi pomiędzy pracą a życiem rodzinnym przez mężczyzn. Językiem tej części konferencji były języki skandynawskie.

Kolejna część spotkania odbywała się w języku angielskim. Na początek Cecilia Nahnfeldt z Uniwersytetu w Karlstad (Szwecja) omówiła problem równości płci w świecie zdominowanym przez mężczyzn, a po niej Marc Gärtner z berlińskiej organizacji pozarządowej Dissens e.V. (Niemcy) przedstawił referat dotyczący mężczyzn i pracy, a także zmian, jakie zachodzą w tym obszarze. Oba wystąpienia uwieńczyła dyskusja z pozostałymi uczestnikami konferencji. Po przerwie zaprezentowane zostały kolejne referaty: Niels Ulrik z Duńskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej przedstawił problem roli męskiego ciała i wyglądu w procesie tworzenia (wzmacniania) lub niszczenia (osłabiania) poczucia męskości. Kolejny prelegent, Nils Hammarén z Uniwersytetu w Göteborgu (Szwecja), omówił strategię kreowania tożsamości przez młodych mężczyzn w „nowej” Szwecji. Oba wystąpienia zostały skomentowane przez Sune Qvotrup z Uniwersytetu w Aalborg (Dania) oraz Rickarda Jonsso- na z Uniwersytetu w Sztokholmie (Szwecja).

W popołudniowej części konferencji odbyły się warsztaty. Problemy, którymi zajmowali się uczestnicy spotkania w poszczególnych grupach, dotyczyły między innymi: „nowej” męskości, mężczyzn wykonujących „kobieca” pracę, kwestii męskiego ciała, w tym stanu zdrowia,

wieku, (niepełno)sprawności, edukacji i wychowania chłopców, ojcostwa i problemu (dzielenia) opieki nad dziećmi, kwestii sportu, przemocy i wojny, tradycyjnych i nowych sposobów prezentowania męskości w sztuce i polityce. W trakcie trwania warsztatów zaprezentowane zostały liczne referaty i najnowsze wyniki badań dotyczące różnych aspektów dynamicznie zmieniającej się męskości. Duża część warsztatów poświęcona została dyskusjom, które pozwoliły na wymianę doświadczeń i wiedzy na temat różnych obszarów męskości między przedstawicielami ośrodków naukowo-badawczych oraz organizacji zajmujących się męskością z krajów nordyckich i europejskich.

Ostatni dzień obrad rozpoczęło wystąpienie Arto Jokinen z Uniwersytetu w Tampere (Finlandia), który zastanawiał się nad tym, czy w świecie hegemonicznej męskości jest miejsce dla „nowej” męskości. Referat skomentowała Marie Nordberg z Uniwersytetu w Karlstad (Szwecja). Po przerwie uczestnicy konferencji kontynuowali pracę w warsztatach, w trakcie których podjęto próby ujęcia w ramy teoretyczne nordyckiej męskości, omówiono takie kwestie, jak: transnacjonalizacja i wirtualizacja a męskość, mężczyzna w państwie opiekuńczym (ujęcie historyczne). Tak jak poprzedniego dnia, w trakcie warsztatów – oprócz referatów i prezentacji najnowszych wyników badań odnośnie do szeroko pojmowanej męskości – odbyły się liczne dyskusje. W końcowej części konferencji swój referat przedstawiła Ursula Müller z Uniwersytetu w Bielefeld (Niemcy), która dokonała podsumowania przemian męskości

w perspektywie europejskiej. W trakcie swojego wystąpienia prelegentka podkreśliła doniosłą rolę państw nordyckich w rozwoju *men's studies*. Referat skomentował Jørgen Lorentzen z Uniwersytetu w Oslo (Norwegia).

Ostatnią część spotkania poświęcono podsumowaniu całej konferencji. Pojawiło się kilka uwag i sugestii odnośnie do konferencji oraz planów dotyczących kolejnych tego typu spotkań. Wskazane zostały pytania, na które mimo wszystko nie odnaleziono odpowiedzi w trakcie konferencji, sformułowano również problemy i obszary, którymi warto byłoby się zająć. (Na przykład jeden z uczestników konferencji zwrócił uwagę na niezwykle istotną kwestię – podkreślił między innymi, że większość badaczy zajmuje się mężczyznami z klasy średniej, białymi, heteroseksualnymi. Co w takim razie z mężczyznami zagrożonymi marginalizacją, czy wykluczeniem? Co z mężczyznami o odmiennej niż heteroseksualna orientacji? Tego typu pytania są kluczowe dla pracy socjalnej, ale nie tylko.)

W podsumowaniu konferencji podkreślono także fakt, iż *men's studies* ciągle jeszcze są dziedziną słabo wykształconą, funkcjonującą nadal jako część *women's studies*, a nie jako samodzielna dyscyplina. Z jednej strony konferencja dała więc wiele odpowiedzi na nurtujące pytania, z drugiej zaś odsłoniła te obszary męskości, które dotąd nie zostały jeszcze zbadane, a są niezwykle istotne. Niemniej jednak należy podkreślić, iż konferencja *Changing man and masculinities in gender equal societies* pozwoliła na zrobienie dużego kroku naprzód, jeśli

chodzi o studia nad męskością. Miejmy nadzieję, że tego typu spotkania staną się powszechną praktyką, nie tylko u naszych północnych sąsiadów. Kolejna

konferencja już za 2 lata, najprawdopodobniej w Oslo.

Aneta Grygiel